

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
Φορμίωνος 83, Καισαριανή, τ.κ. 161 21. Τηλ. 210-7224123 fax.: 210-7223584
(Internet) <http://www.imkby.gr> - (e-mail) info@imkby.gr

Άριθμ. Πρωτ. Φ.1/3/62

Έν Καισαριανῇ τῇ 1ῃ Φεβρουαρίου 2023

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 272η

Πρός

τούς Πανοσι(ολογι)ωτάτους καί Αἰδεσιμ(ολογι)ωτάτους Πρεσβυτέρους
τούς Ἱεροκήρυκες καί τούς Ἐφημερίους
τούς Ἱερολογιωτάτους Διακόνους
καί τίς Ὁσιώτατες Μοναχές
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας.

Ἀγαπητοί Πατέρες καί Ἀδελφοί
Ὁσιώτατες Μοναχές
Χαίρετε ἐν Κυρίῳ

Θέμα: «Προετοιμασία για τό Πάσχα»

«Ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας»

(Πρὸς Κορινθίους Β΄ , στ΄ , 2)

«Ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους,

ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ ὄπλα τοῦ φωτός» (Πρὸς Ρωμαίους ιγ, 12)

Τὴν περίοδο τοῦ Τριωδίου μέ πνευματικό σάλπισμα μᾶς καλεῖ ἡ Ἁγία Ἐκκλησία μας νά προετοιμασθοῦμε στήν πνευματική μας ζωή γιά νά ἐορτάσουμε τό Πάσχα Κυρίου.

Στό κλίμα αὐτῶν τῶν ἡμερῶν θυμόμαστε ἐπικαίρως τήν ἐρώτηση τῶν μαθητῶν τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ οἱ ὁποῖοι τόν ἐρώτησαν: «ποῦ θέλεις νά ἐτοιμάσωμεν διά...τό Πάσχα;»¹. Ἀκόμη μιά φορά πλησιάζουμε στήν ἐορτή τοῦ Πάσχα. Ἄς διερωτηθοῦμε κι ἐμεῖς ἐάν ἔχουμε προετοιμασθεῖ πνευματικά γιά νά συμμετάσχουμε στήν κορυφαία ἐορτή τοῦ ἔτους καί τῆς πνευματικῆς ζωῆς μας.

¹ Ματθαῖος κστ΄ , 17.

Ἐπιβάλλεται, λοιπόν, νά ἐπικεντρώσουμε τήν προσοχή μας στά θέματα : Τί εἶναι τό Πάσχα; Ποιό τό πραγματικό του θέμα;

Στήν πρός Κολοσσαεῖς ἐπιστολή τοῦ ἀποστόλου Παύλου ἔχουμε τήν ἀπάντηση στήν ἐρώτηση ποία ἡ σημασία τοῦ Πάσχα. Πάσχα εἶναι ἡ ἐκούσια θυσία τοῦ Λυτρωτοῦ καί Σωτῆρος μας. Ἡ προσφορά τῆς ζωῆς καί τοῦ αἵματός Του. Τό αἷμα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ δέν εἶναι τό αἷμα ὁποιουδήποτε². Τό αἷμα τῶν δύο συσταυρωθέντων μέ τόν Ἰησοῦ Χριστό ληστῶν δέν εἶχε καμιά δύναμη ἐξιλασμοῦ. Οὔτε τό αἷμα ὁλόκληρης τῆς ἀνθρωπότητας. Τά ἀποτελέσματα τῆς θυσίας τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ καθαρισμός τῶν ἀνθρώπων ἀπό τήν ἁμαρτία καί ἡ συμφιλίωση τῶν ἐπίγειων καί ἐπουρανίων *«διά τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ»*. *«Νά συμφιλιώσῃ δι' αὐτοῦ, συμφιλιώνοντας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ εἴτε τά ἐπίγεια εἴτε τὰ ἐπουράνια»*³.

Τό αἷμα τοῦ ἁγίου, ἀναμάρτητου Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἔφερε τήν *«εἰρήνην πρός τόν Θεό»*⁴.

Ἄς προετοιμαστοῦμε τοῦτο τό Πάσχα, νά ὑποδεχθοῦμε καί νά ἀποδεχθοῦμε τό Σταυρό τοῦ Χριστοῦ» *τό αἷμα τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ*⁵.

Καί πρῶτον θά ἐξετάσουμε τήν σημασία πού ἔχει ἡ ἔννοια τοῦ αἵματος κατὰ τήν Ἀγία Γραφή.

ΑΙΜΑ

² Ἑβραῖους ι' , 29

³ Κολοσσαεῖς α' , 20.

⁴ Ἐφεσίους β' , 14.

⁵ Κολοσσαεῖς α' , 20.

Ἡ ἔννοια τοῦ «αἵματος» κατέχει δεσπόζουσα θέση στόν Ἰουδαϊσμό καί στήν Καινή Διαθήκη. Τό ζεῦγος τῶν λέξεων «σὰρξ καὶ αἷμα» πού χρησιμοποιεῖται συχνά δηλώνουν τόν ἄνθρωπο στήν φθαρτή του φύση⁶, τή φύση πού προσέλαβε ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ ἐρχόμενος στόν κόσμο⁷. Ἀλλά ἐκτός ἀπό αὐτή τήν περίπτωση, ἡ Βίβλος ἀσχολεῖται πάντα σέ σχέση μέ τή ζωή πού χάνεται ἢ δίδεται.

Παλαιά Διαθήκη

Ὅπως ὅλες οἱ ἀρχαῖες θρησκείες, καί ἡ θρησκεία τοῦ Ἰσραήλ, ἀποδίδει στό αἷμα ἓνα χαρακτήρα ἱερό, γιατί τό αἷμα εἶναι ἡ ζωή⁸, καί ὅ,τι συνδέεται μέ τή ζωή ἔχει στενή σχέση μέ τό Θεό, τόν μόνο Κύριο τῆς ζωῆς. Ἀπό τό γεγονός αὐτό ἀπορρέουν τρεῖς συνέπειες: α . ἡ ἀπαγόρευση τοῦ φόνου, β . ἡ ἀπαγόρευση τοῦ αἵματος ὡς τροφῆς καί γ . ἡ λατρευτική χρήση τοῦ αἵματος.

Θά μελετήσουμε τίς τρεῖς αὐτές συνέπειες.

Ι. Ἀπαγόρευση τοῦ φόνου. - Ὁ ἄνθρωπος πλάστηκε κατ' εἰκόνα τοῦ Θεοῦ γι' αὐτό καί ὁ Θεός μόνο ἔχει ἐξουσία πάνω στή ζωή του. Ἄν κάποιος χύσει αἷμα ἀνθρώπου, ὁ Θεός θά τοῦ ζητήσῃ εὐθύνες⁹. Σ' αὐτό θεμελιώνεται θρησκευτικά ἡ ἐντολή τοῦ Δεκαλόγου «οὐ φονεύσεις»¹⁰. Σέ περίπτωση φόνου, τό αἷμα τοῦ θύματος, ὅπως π.χ.

⁶ Σειράχ 14,18· 17,31· Ματθαίου 16,17· Ἰωάννου 1,13.

⁷ Ἑβραίου 2,14

⁸ Λευϊτικό 17,11.14· Δευτερονομίου 12,23

⁹ Γενέσεως 9,5 ἔξ.

¹⁰ Ἑξόδου 20,13.

τοῦ Ἄβελ, «βοᾷ ἐκ τῆς γῆς» ἐνάντια στό φονέα¹¹. Ἔτσι τό ἐθιμικό δίκαιο πού ἰσχύει στόν καιρό τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης θεωρεῖ νόμιμη τήν πράξη τοῦ «ἐκχέειν» αἷμα «ἀντί αἵματος»¹². Προσπαθεῖ μόνο νά ἀποφύγει τήν ἀπεριόριστη ἀντεκδίκηση¹³ καί νά τῆς ἐπιβάλει κανονισμούς¹⁴. Ἄλλωστε ὁ ἴδιος ὁ Θεός ἀναλαμβάνει αὐτή τήν ἐκδίκηση, κάνοντας νά ἐπιπέσει τό ἀθῶο αἷμα στό κεφάλι αὐτῶν πού τό ἔχυσαν¹⁵. Γι' αὐτό οἱ καταδιωγμένοι πιστοί τόν ἐπικαλοῦνται γιά νά πάρει ἐκδίκηση γιά τό αἷμα τῶν δούλων Του¹⁶, καί ὁ Ἰδιος ὑπόσχεται ὅτι θά τό κάνει ὅταν ἔρθει ἡ Ἡμέρα Του¹⁷.

«Καί ὅτε ἤνοιξε τήν πέμπτην σφραγίδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἀρνίου ἣν εἶχον· καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλη λέγοντες· ἕως πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ὁ ἀληθινός, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς; καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐκάστω στολὴ λευκή, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον μικρόν, ἕως πληρώσωσι καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντες ἀποκτέννεσθαι ὡς καὶ αὐτοί»¹⁸

Δηλαδή : «Ὅταν ἄνοιξε τήν πέμπτη σφραγίδα, εἶδα κάτω ἀπὸ τό θυσιαστήριο τίς ψυχές ἐκείνων πού σφαγιαστήκαν γιά τό λόγο τοῦ Θεοῦ

¹¹ Γενέσεως 4,10 ἐξ. βλ. Β' Βασιλειῶν 21,1· Ἰεζεκιήλ 24, 7 ἐξ. 35,6.

¹² Γενέσεως 9,6.

¹³ Βλ. Γενέσεως 4, 15.23 ἐξ.

¹⁴ Δευτερονομίου 19,9,6-13· Ἀριθμῶν 35,9-34.

¹⁵ Κριτῶν 9, 23 ἐξ. Γ' Βασιλειῶν 2,32.

¹⁶ Ψαλμοῦ 78, 10. 2 Μακκαβαίων 8.3· βλ. Ἰώβ 16,18-21.

¹⁷ Ἡσαΐα 63,1-6.

¹⁸ Ἀποκαλύψεως στίχ. 9-11.

καί γιά τή μαρτυρία πού ἔδωσαν γιά τό Ἀρνίο. Αὐτοί κραύγασαν μέ δυνατή φωνή: «Ὡς πότε, ἐπιτέλους, Δέσποτα ἄγιε καί ἀληθινέ; Πότε θά ἔρθῃ ἡ κρίση σου; Πότε θά πάρεις πίσω τό αἷμα μας ἀπ' τοὺς κατοίκους τῆς γῆς;» Τότε δόθηκε στόν καθένα λευκή στολή, καί τοὺς εἶπαν ν' ἀναπαυτοῦν λίγο ἀκόμα, ὥσπου νά συμπληρωθεῖ ὁ ἀριθμός τῶν συνδούλων κι ἀδελφῶν τους πού τοὺς μέλλεται νά θανατωθοῦν ὅπως κι ἐκεῖνοι».

2. Ἀπαγόρευση τοῦ αἵματος ὡς τροφῆς. - Ἡ ἀπαγόρευση βρώσεως τοῦ αἵματος καί τοῦ κρέατος πού δέν ἀφαιματώθηκε σύμφωνα μέ τίς τελετουργικές διατάξεις¹⁹, προηγεῖται κατά πολύ τῆς βιβλικῆς ἀποκαλύψεως²⁰. Αὐτῆς τῆς ἀπαγορεύσεως ὅποια κι ἂν εἶναι ἡ ἀρχική της σημασία στήν Παλαιά Διαθήκη, λαμβάνει καθορισμένες αἰτιολογήσεις: τό αἷμα, ὅπως καί ἡ ζωή, ἀνήκει μόνο στό Θεό καί προσφέρεται σ' Αὐτόν, εἶναι ἡ ἰδιαίτερη μερίδα στίς θυσίες²¹, ὁ ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νά τό χρησιμοποιήσῃ παρά μόνο γιά ἐξιλασμό²². Αὕτη ἡ ἀπαγόρευση τοῦ αἵματος θά ἐξακολουθήσῃ νά ὑπάρχει γιά ἓνα ὁρισμένο χρονικό διάστημα καί στίς ἀρχές τοῦ Χριστιανισμοῦ, γιά νά διευκολυνθεῖ ἔτσι ἡ κοινωνία τραπέζης μεταξύ τῶν ἐξ Ἰουδαίων καί ἐξ ἐθνικῶν (εἰδωλολατρῶν) προερχομένων Χριστιανῶν²³.

Ἡ Σύνοδος τῶν Ἀποστόλων ἐπανέλαβε αὕτη τήν ἀπαγόρευση :

¹⁹ Δευτερονομίου 12,16· 15,23· βλ Ἀ Βασιλειῶν 14,32-35.

²⁰ Βλ. Γενέσεως 9,4.

²¹ Λευϊτικοῦ 3,17.

²² Λευϊτικοῦ 7,11 ἐξ.

²³ Πράξεων 15, 20-29.

«ἔδοξεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ ἡμῖν μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τούτων τῶν ἐπάναγκες, ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτῶν καὶ πορνείας, ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε. Ἑρρωσθε»²⁴.

Δηλαδή : «Αποφασίστηκε ὡς σωστό ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα καὶ ἀπὸ μᾶς νὰ μὴ σᾶς ἐπιβάλουμε κανένα πρόσθετο βάρος, ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἀναγκαῖα: νὰ ἀπέχετε ἀπὸ τὰ εἰδωλόθυτα τὸ αἷμα, τὸ κρέας ἀπὸ πνιγμένα ζῶα καὶ τὴν πορνεία, Ἄν φυλάγεστε ἀπὸ αὐτά, θὰ κάνετε τὸ σωστό. Ὑγιαίνετε».

3. Λατρευτικὴ χρῆση τοῦ αἵματος. - Ὁ ἱερός χαρακτήρας τοῦ αἵματος προσδιορίζει, τέλος, τίς διάφορες λατρευτικὲς χρήσεις του.

α) Ἡ διαθήκη ἀνάμεσα στὸν Κύριο καὶ Θεὸ καὶ στό λαό Του ἐπισφραγίζεται μὲ μιά τελετὴ προσφορᾶς αἵματος: τὸ αἷμα τῶν ζώων ποὺ θυσιάζονται χύνεται τὸ μισό πάνω στό θυσιαστήριο, ποὺ ἐκπροσωπεῖ τὸ Θεό, καὶ τὸ ἄλλο μισό πάνω στό λαό. Ὁ Μωυσῆς ἐξηγεῖ τὴν τελετουργία αὐτὴ ὡς ἐξῆς: «Ἴδου τὸ αἷμα τῆς διαθήκης, ἧς διέθετο Κύριος πρὸς ὑμᾶς...»²⁵. Ἔτσι δημιουργεῖται ἓνας ἀδιάλυτος δεσμός ἀνάμεσα στό Θεό καὶ στό λαό του²⁶.

²⁴ Πράξεων ιέ , 28-29.

²⁵ Ἐξόδου 24, 3-8.

²⁶ Βλ. Ζαχαρίου 9,11 Ἑβραίου 9, 16-21.

«Εἰσῆλθεν δὲ Μωυσῆς καὶ διηγήσατο τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ καὶ τὰ δικαιώματα· ἀπεκρίθη δὲ πᾶς ὁ λαὸς φωνῇ μιᾷ λέγοντες πάντας τοὺς λόγους οὓς ἐλάλησεν κύριος ποιήσομεν καὶ ἀκουσόμεθα καὶ ἔγραψεν Μωυσῆς πάντα τὰ ῥήματα κυρίου ὀρθρίσας δὲ μωυσῆς τὸ πρωὶ ὠκοδόμησεν θυσιαστήριον ὑπὸ τὸ ὄρος καὶ δώδεκα λίθους εἰς τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ἐξαπέστειλεν τοὺς νεανίσκους τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ ἀνήνεγκαν ὀλοκαυτώματα καὶ ἔθυσαν θυσίαν σωτηρίου τῷ θεῷ μοσχάρια λαβὼν δὲ μωυσῆς τὸ ἥμισυ τοῦ αἵματος ἐνέχεεν εἰς κρατῆρας τὸ δὲ ἥμισυ τοῦ αἵματος προσέχεεν πρὸς τὸ θυσιαστήριον καὶ λαβὼν τὸ βιβλίον τῆς διαθήκης ἀνέγνω εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ καὶ εἶπαν πάντα ὅσα ἐλάλησεν κύριος ποιήσομεν καὶ ἀκουσόμεθα λαβὼν δὲ Μωυσῆς τὸ αἷμα κατεσκέδασεν τοῦ λαοῦ καὶ εἶπεν ἰδοὺ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς διέθετο κύριος πρὸς ὑμᾶς περὶ πάντων τῶν λόγων τούτων».²⁷

Δηλαδή: « Ὁ Μωυσῆς γύρισε καὶ ἀνακοίνωσε στό λαό ὅλους τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου καὶ τίς ἀποφάσεις του. Κι ὁ λαός ἀποκρίθηκε μέ μιὰ φωνή: «Ὅ,τι προστάζει ὁ Κύριος θά τό ἐφαρμόσουμε». Τότε ὁ Μωυσῆς κατέγραψε ὅλους τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου. Τήν ἄλλη μέρα τό πρωί σηκώθηκε νωρίς καί ἔχτισε θυσιαστήριο στούς πρόποδες τοῦ βουνοῦ, κι ἔστησε δώδεκα πέτρινες στηλές γιά τίς δώδεκα φυλές τοῦ Ἰσραήλ. Ἐπειτα ἀνέθεσε σέ νέους ἀπό τό λαό νά προσφέρουν ὀλοκαυτώματα καί νά θυσιάσουν στόν Κύριο μοσχάρια ὡς θυσίες κοινωνίας. Πῆρε τό μισό ἀπό τό αἷμα τῶν ζώων καί τό ἔβαλε σέ δοχεῖα, ἐνῶ μέ το ἄλλο μισό ράντισε τό θυσιαστήριο. Ὑστερα πῆρε ὁ Μωυσῆς τό βιβλίό τῆς διαθήκης καί τό

²⁷ Ἐξόδου κδ , 3-8.

διάβασε στό λαό. Καί εἶπαν ὅλοι: «Ὅλα ὅσα εἶπε ὁ Κύριος θά ὑπακούσουμε σ' αὐτά καί θά τά ἐφαρμόσουμε». Τότε πῆρε αἷμα ἀπό τά δοχεῖα καί ράντισε τό λαό καί τούς εἶπε: «Αὐτό εἶναι το αἷμα τῆς διαθήκης πού ἔκανε μαζί σας ὁ Κύριος, μέ βάση ὅλους αὐτούς τούς λόγους».

β) Τό αἷμα εἶναι ἐπίσης οὐσιαστικό στοιχεῖο στίς θυσίες. Εἴτε πρόκειται γιά ὀλοκαύτωμα, (ὀλοκαύτωμα σημαίνει ὅτι ἐκαίετο ὅλο τό σφαγμένο ζῶο στό βωμό) εἴτε γιά εὐχαριστήρια θυσία, εἴτε γιά τελετή καθαγιάσεως, οἱ Ἰουδαῖοι Ἱερεῖς περιέχυναν τό αἷμα στό θυσιαστήριο καί γύρω ἀπ' αὐτό²⁸. Στό πασχάλιο τυπικό, τό αἷμα τοῦ Ἀμνοῦ παίρνει μιά ἄλλη σημασία: Κατά τήν παραγγελία τοῦ Θεοῦ οἱ Ἰσραηλῖτες μ' αὐτό βάφουν τό ἀνώφλι καί τούς παραστάτες τῶν θυρῶν τους γιά νά προφυλαχτεῖ ἡ οἰκία ἀπό τίς καταστρεπτικές συμφορές²⁹ (τήν δεκάτη πληγή τοῦ Φαραώ πού ἦταν ἡ θυσία τῶν πρωτοτόκων)

γ) Οἱ τελετουργίες τοῦ αἵματος κατέχουν ἐξαιρετική θέση στίς λειτουργίες τοῦ ἐξιλασμοῦ: «τὸ γὰρ αἷμα αὐτοῦ ἀντὶ ψυχῆς ἐξιλάσεται»³⁰. Σκορπίζεται μέ ραντισμό³¹. Προπάντων στή γιορτή τοῦ Ἐξιλασμοῦ, ὁ Ἰουδαῖος Ἀρχιερέας εἰσέρχεται μέσα στά Ἅγια τῶν Ἁγίων μαζί μέ τό αἷμα τῶν ζώων πού προσφέρθηκαν γιά τίς ἁμαρτίες τίς δικές του καί τοῦ λαοῦ.

²⁸ Λευιτικοῦ 1,5.11· 9,12 κλπ.

²⁹ Ἐξόδου 12,13.23.

³⁰ Λευιτικοῦ 17,11.

³¹ Λευιτικοῦ 4,6 ἐξ' κλπ.

δ) Τέλος τό αίμα τής θυσίας ἔχει καθαγιαστική ἀξία. Ἡ χρήση του στίς τελετές τοῦ καθαγιασμοῦ τῶν ἱερέων³² καί τοῦ θυσιαστηρίου, σημαίνει ὅτι οἱ ἱερεῖς καί τό θυσιαστήριο ἀνήκουν στό Θεό.

* * * * *

Καινή Διαθήκη

Ἡ Καινή Διαθήκη θέτει τέρμα στίς αἱματηρές θυσίες τής Ἰουδαϊκῆς λατρείας καί καταργεῖ τίς νομικές διατάξεις τίς σχετικές μέ τήν ἐκδίκηση τοῦ αἵματος, γιατί ἀναγνωρίζει τή σημασία καί τήν ἀξία τοῦ «ἀθώου αἵματος», τοῦ «τιμίου αἵματος»³³, πού χύθηκε γιά τή λύτρωση τῶν ἀνθρώπων.

Ἄς δοῦμε τήν ἀνάπτυξη αὐτῆς τῆς διδασκαλίας στα κείμενα τῆς Καίνῃς Διαθήκης.

1.Τά συνοπτικά εὐαγγέλια (Ματθαίου, Μάρκου, Λουκᾶ) - Ὄταν ὁ Ἰησοῦς ἀντιμετωπίζει μέ τόλμη καί ἀφοβία τό θάνατο, ἀναλογίζεται τήν εὐθύνη τῆς Ἱερουσαλήμ: οἱ Προφῆτες παλιότερα εἶχαν δολοφονηθεῖ, ὁ Ἰδιος τώρα θά παραδοθεῖ. Οἱ ἀπεσταλμένοι Προφῆτες Του θά βροῦν κι αὐτοί τό θάνατο. Ἡ κρίση τοῦ Θεοῦ δέν μπορεῖ παρά νά εἶναι αὐστηρή γιά τήν ἔνοχη πόλη: ὅλο τό ἀθῶο αίμα πού χύθηκε στή γῆ ἀπό τήν ἐποχή τοῦ Ἀβελ θά ξαναπέσει πάνω ὁ

³² Ἐξόδου 29,20 ἐξ. Λευϊκό 8, 23 ἐξ. 30.

³³ Ἀ Πέτρου 1, 19.

αὐτή τή γενεά³⁴. Σ' αὐτή τή δραματική προοπτική ἐντάσσεται τό Πάθος: Ὁ Ἰούδας ἀναγνωρίζει ὅτι παρέδωσε αἷμα ἀθῶο³⁵, ὁ Πιλᾶτος νίπτει τās χεῖρας του, ἐνῶ ὁ ὄχλος παίρνει πάνω του τήν εὐθύνη³⁶. «*Τό αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καί ἐπὶ τά τέκνα ἡμῶν*».³⁷

Τό δράμα ὅμως ἔχει καί μιὰ ἄλλη ὄψη. Στό Μυστικό Δεῖπνο, ὁ Ἰησοῦς παρουσίασε τό εὐχαριστιακό ποτήριο ὡς «*τὸ αἷμα του τὸ τῆς καινῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν*»³⁸. Τό σῶμα Του λοιπόν πού προσφέρθηκε θυσία καί τό χυμένο αἷμα Του κάνουν τό θάνατό Του μιὰ θυσία μέ διπλή σημασία: θυσία *διαθήκης*, πού ἀντικαθιστᾷ τή διαθήκη τοῦ Σινᾶ μέ τήν καινή διαθήκη, καί θυσία *ἰλασμοῦ*, σύμφωνα μέ τήν προφητεία τοῦ Δούλου τοῦ Θεοῦ. Τό ἄδικα χυμένο ἀθῶο αἷμα, γίνεται ἔτσι τό αἷμα τῆς ἀπολυτρώσεως.

2. Ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης. Στήν Ἀποκάλυψη τοῦ Ἰωάννου ὑπάρχει μιὰ ἀπήχηση ἀπό τήν παραδοσιακή διδασκαλία πού ὁμιλεῖ γιά τό αἷμα τοῦ Ἀμνοῦ πού μᾶς «*καθάρισε*» ἀπό τίς ἁμαρτίες μας³⁹ καί, ἐξαγοράζοντάς μας γιά τό Θεό, μᾶς ἔκανε «*βασιλεῖς καί ἱερεῖς*»⁴⁰. Ἡ Διδασκαλία αὐτή παίρνει ἀκόμη μεγαλύτερη σημασία ἀπό τό γεγονός ὅτι τή στιγμή πού γράφει ὁ ὁραματιστής, ὅτι ἡ Βαβυλώνα, ἡ πόλη τοῦ

³⁴ Ματθαίου 23, 29-36.

³⁵ Ματθαίου 27,4.

³⁶ Ματθαίου 27,24 ἐξ.

³⁷ Ματθαίου 27, 25

³⁸ Ματθαίου 26,28 πρλ.

³⁹ Ἀποκαλύψεως 1,5· βλ. 7,14.

⁴⁰ Ἀποκαλύψεως 5,9.

κακοῦ, πνίγεται στό αἷμα τῶν μαρτύρων⁴¹. Οἱ Μάρτυρες νίκησαν τό Διάβολο χάρις στό αἷμα τοῦ Ἀρνίου⁴², ἀλλά τό αἷμα τους πού χύθηκε δέν παύει νά ζητάει δικαιοσύνη. Ὁ Θεός θά ἐκδικηθεῖ γιά τό αἷμα αὐτό δίνοντας ὁ αὐτούς πού τό ἔχυσαν νά πιοῦν αἷμα⁴³, ὥσπου καί τό δικό τους τό αἷμα νά χυθεῖ καί νά γίνει ἡ θριαμβευτική στολή τοῦ δικαιοδότη Λόγου⁴⁴.

Ἐντελῶς διαφορετικός εἶναι ὁ στοχασμός τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου στό εὐαγγέλιό του σχετικά μέ τό αἷμα τοῦ Ἰησοῦ. Ἀπό τή λογιζομένη πλευρά τοῦ Χριστοῦ εἶδε νά βγαίνει *«αἷμα καί ὕδωρ»*⁴⁵, διπλή μαρτυρία τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, πού ἐνισχύει τή μαρτυρία τοῦ Πνεύματος⁴⁶. Αὐτό τό ὕδωρ καί αὐτό τό αἷμα συνεχίζουν νά ἐνεργοῦν μέσα στήν Ἐκκλησία τή ζωοποιό τους δύναμη. Τό ὕδωρ εἶναι τό σημεῖο τοῦ Πνεύματος πού ἀναγεννᾷ καί ξεδιψᾷ⁴⁷. Τό αἷμα διαμοιράζεται στούς ἀνθρώπους κατά τή λειτουργία τῆς *Εὐχαριστίας*: *«Ὁ τρώγων μου τήν σάρκα καί πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον... ἐν ἐμοὶ μένει, καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ»*⁴⁸.

3. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. - Ὁ Παῦλος στίς ἐπιστολές του συχνά ἐκφράζει τό νόημα τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ ἀναφερόμενος στήν

⁴¹ Ἀποκαλύψεως 18, 24.

⁴² Ἀποκαλύψεως 12, 11.

⁴³ Ἀποκαλύψεως 16,3-7.

⁴⁴ Ἀποκαλύψεως 19.13. βλ Ἦσ 63,3.

⁴⁵ Ἰωάννου 19, 31-37.

⁴⁶ Ἄ Ἰωάννου 5,6 ἐξ.

⁴⁷ Ἰωάννου 3,5. 4, 13 ἐξ.

⁴⁸ Ἰωάννου 6,53-56.

λυτρωτική ενέργεια τοῦ αἵματος. Καταματωμένος ὁ Ἰησοῦς, ἀναλαμβάνει στό ἐξῆς γιά ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τὸ ρόλο: πού προεικόνιζε ἄλλοτε τὸ ἐξιλαστήριο θύμα στήν τελετή τοῦ ἐξιλασμοῦ⁴⁹: εἶναι ὁ χῶρος τῆς θείας παρουσίας καί ἐξασφαλίζει τήν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν. Γιατί τὸ αἷμα Του ἔχει λυτρωτική ἀξία: μέσω αὐτοῦ δικαιωνόμαστε⁵⁰, ἐξαγοραζόμαστε⁵¹, γινόμαστε κτῆμα τοῦ Θεοῦ⁵², μέσω αὐτοῦ πραγματοποιεῖται ἡ ἐνότητα ἀνάμεσα στοὺς Ἰουδαίους καί στοὺς Εἰδωλολάτρες⁵³, ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους καί στίς οὐράνιες δυνάμεις⁵⁴. Καί ὁ αὐτό τὸ αἷμα τῆς νέας διαθήκης μποροῦν νά κοινωνοῦν οἱ ἄνθρωποι ὅταν πίνουν ἀπό τὸ εὐχαριστιακό ποτήριο⁵⁵. Ἔτσι δημιουργεῖται ἀνάμεσα ὁ αὐτοὺς καί στόν Κύριο μιά βαθιά ἔνωση ἐσχατολογικοῦ χαρακτήρα: Ὁ θάνατος τοῦ Κυρίου καταγγέλλεται καί διακηρύσσεται ἡ ἔλευσή του⁵⁶.

4. Ἡ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολή. – Κατά τήν Ἰουδαϊκή λατρευτική παράδοση ἡ εἵσοδος τοῦ Ἰουδαίου Ἀρχιερέα στά Ἅγια τῶν Ἀγίων μαζί μέ τὸ ἐξιλαστήριο αἷμα θεωρεῖται, στήν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολή, ὡς ἡ προφητική προτύπωση τοῦ Χριστοῦ, πού μπαίνει στόν οὐρανὸ μέ τὸ

⁴⁹ Ρωμαίους 3, 25.

⁵⁰ Ρωμαίους 5, 9.

⁵¹ Ἐφεσίους 1,7.

⁵² Πράξεων 20, 28.

⁵³ Ἐφεσίους 2, 13.

⁵⁴ Κολοσσαεῖς 1, 20.

⁵⁵ Ἀ Κορινθίους 10,16 ἐξ. 11, 25-28.

⁵⁶ Ἀ Κορινθίου 11, 26.

δικό Του αίμα για να πετύχει τή λύτρωσή μας⁵⁷. Ἡ εἰκόνα αὐτή συσχετίζεται μέ τήν εἰκόνα τῆς θυσίας τῆς διαθήκης πού πρόσφερε ὁ Μωυσῆς στό Σινᾶ: τό αίμα τοῦ Ἰησοῦ, αίμα τῆς καινῆς διαθήκης, προσφέρθηκε για να συγχωρηθοῦν οἱ ἁμαρτίες τῶν ἀνθρώπων⁵⁸. Μέσω αὐτοῦ οἱ ἁμαρτωλοί ἀποκτοῦν τή δυνατότητα να πλησιάσουν τό Θεό⁵⁹: πιά εὐγλωττο ἀπό τό αίμα τοῦ Ἰησοῦ⁶⁰, τό αίμα τοῦ Ἰησοῦ τούς ἐξασφαλίζει τόν ἐξαγιασμό⁶¹ καί τήν εἴσοδό τους στό ποίμνιο τοῦ Καλοῦ Ποιμένα⁶².

* * * * *

Κατά τήν Καινή Διαθήκη⁶³ τό αίμα τοῦ Χριστοῦ :

1. Μᾶς προσφέρει ΛΥΤΡΩΣΗ

Λύτρωση, σημαίνει λύτρο πού καταβάλουμε για τήν ἐξαγορά κάποιου. Καί ὁ Πέτρος μᾶς πληροφορεῖ ὅτι «δέν ἐλυτρώθημεν ἀπό τῆς ματαίας πατροπαραδότου διαγωγῆς ἡμῶν διά φθαρτῶν... ἀλλά διά τοῦ τιμίου αἵματος τοῦ Χριστοῦ»⁶⁴. Ἀπό τή σκλαβιά τῆς ἁμαρτίας τίποτα δέν

⁵⁷ Ἑβραίους 9,1-14.

⁵⁸ Ἑβραίους 9, 18-28.

⁵⁹ Ἑβραίους 10,19.

⁶⁰ Ἑβραίους 12,24.

⁶¹ Ἑβραίους 10,29· 13,12.

⁶² Ἑβραίους 13,20.

⁶³ Βλ. Ἀ Κορινθίους ιά , 25.

⁶⁴ Ἀ Πέτρου α , 19.

μπορεῖ νά σέ ἀπελευθερώσει, καί κανέναν. Μόνον ὁ Χριστός «ὅστις ἔδωκεν ἑαυτόν, διὰ νά μᾶς λυτρώσῃ ἀπό πάσης ἀνομίας»⁶⁵. Τό λύτρο, ἦταν ὁ ἴδιος ὁ Λυτρωτής. Δέν θυσίασε, ἀλλά θυσιάστηκε. Δέν πρόσφερε, προσφέρθηκε. Ἐκκλησία, πού προσφέρει ὅ,τιδήποτε ἄλλο κι ὄχι τό «αἷμα τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ», δέν εἶναι χριστιανική Ἐκκλησία.

2. Μᾶς προσφέρει ΑΦΕΣΗ

Στή Ρωμαίους στ' , 23, διαβάζουμε ὅτι «τά ὀψώνια τῆς ἀμαρτίας εἶναι θάνατος». Naί, στοίχισαν ἀκριβῶς τό θάνατο τοῦ Χριστοῦ. Ἔτσι καί τή «συγχώρηση τῶν προγενομένων ἀμαρτημάτων»⁶⁶, τό μέσον εἶναι ἓνα «τό αἷμα τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ». Διακηρύσσεται στό Ἐφεσίους ἁ' , 7 «διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, ἔχομεν τήν ἄφεσιν τῶν ἀμαρτημάτων» μας. Εἶναι μιά συγχώρεση παντελής, πού περιλαμβάνει καί τήν ἐξαγγελία τοῦ Θεοῦ Κριτοῦ «καί τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν, οὐ μή μνησθήσομαι ἔτι»⁶⁷. Μόνον ὁ Θεός μπορεῖ νά συγχωρεῖ καί νά ξεχνάει. Καί τό κάνει, διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ.

⁶⁵ Τίτος β' , 14.

⁶⁶ Ρωμαίους γ' , 25.

⁶⁷ Ἐβραίους ι' , 17.

3. Μᾶς προσφέρει ΚΑΘΑΡΣΗ

Ζοῦμε στήν ἐποχή τῶν ἀπορρυπαντικῶν, ἢ μάλλον τῆς ρύπανσης. Ἰδιαίτερα, τῆς πνευματικῆς. Σκεφθήκατε μιά διαφήμιση, μέ τό «τό αἷμα τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, καθαρίζει σέ βάθος τό ρύπο τῆς ἀνθρώπινης ἀμαρτίας»! Κι ὅμως, ἔτσι ἀκριβῶς εἶναι. «Ἐάν τό αἷμα ταύρων καί τράγων πόσω μᾶλλον τό αἷμα τοῦ Χριστοῦ, θέλει καθαρίσει τήν συνείδησίν σας ἀπό νεκρῶν ἔργων»⁶⁸. Πρόσεξες!.. «Τή συνείδησή σας». Καθαρισμό πλήρη καί σέ βάθος. Καί συνεχή. Διότι: «ἐάν περιπατῶμεν ἐν τῷ φωτί τό αἷμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπό πάσης ἀμαρτίας»⁶⁹.

4. Μᾶς προσφέρει ΕΙΡΗΝΗ

Σήμερα, λείπει παντελῶς ἡ εἰρήνη στίς ἀνθρώπινες σχέσεις· στίς διεθνεῖς σχέσεις, στούς ἐθνικούς βίους, στίς οἰκογένειες, παντοῦ. Γιατί; Διότι οἱ ἄνθρωποι δέν ἐγνώρισαν τόν Χριστό πού εἶναι «ἡ εἰρήνη ἡμῶν»⁷⁰ καί γι' αὐτό «ὁδόν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν»⁷¹. Πῶς νά γίνεις «εἰρηνοποιός»⁷², ὅταν μέσα σου ὑπάρχει πόλεμος! «Διά τοῦ αἵματος τοῦ

⁶⁸ Ἑβραίου θ' , 13.

⁶⁹ Ἀ' Ἰωάννου α' , 7.

⁷⁰ Ἐφεσίου β' , 14.

⁷¹ Ρωμαίου γ' , 17.

⁷² Ματθαίου ε' , 9.

σταυροῦ αὐτοῦ, εἰρηνοποίησε τά πάντα»⁷³. Προσυπόγραψες, μέ τή μετάνοιά σου καί πίστη, τούτη τήν «εἰρήνην μετά τοῦ Θεοῦ»⁷⁴, ἔτσι πού «ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ νά βασιλεύει μέσα στήν καρδιά σου»⁷⁵.

5. Μᾶς προσφέρει ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Τό αἷμα τῆς θυσιασμένης ζωῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μᾶς κατέταξε σέ «συμπολῖτες τῶν ἁγίων καί οἰκείους τοῦ Θεοῦ»⁷⁶ Πανάρχαιο τό ἐρώτημα: «πῶς νά πλησιάσω τόν Θεό: ποιός δρόμος ὁδηγεῖ σ' αὐτόν;» Στήν Ἐφεσίους β' , 13, ἔχουμε τήν ἀπάντηση: «διά τοῦ Χριστοῦ... (πιό συγκεκριμένα) διά τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ». Στήν ἐρώτηση τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννη στό ὄραμα τῆς Ἀποκαλύψεως «ποιοί εἶναι αὐτοί, πού στέκονται ἐνώπιον τοῦ θρόνου...», ἡ ἀπάντηση εἶναι: «αὐτοί πού ἔπλυναν καί ἐλεύκαναν ἐν τῷ αἵματι τοῦ Ἀρνίου»⁷⁷. «Πλησίον, διά τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ»⁷⁸. Τό «Πάτερ ἡμῶν» καί «ἡ παρρησία εἰς τήν εἴσοδον εἰς τά ἅγια», εἶναι πάντα καί μόνο «διά τοῦ αἵματος τοῦ Ἰησοῦ»⁷⁹.

6. Μᾶς προσφέρει ΠΑΡΡΗΣΙΑ

⁷³ Κολοσσαεῖς α' , 20.

⁷⁴ Ρωμαίους ε' , 1.

⁷⁵ Κολοσσαεῖς γ' , 15.

⁷⁶ Ἐφεσίους β' , 19.

⁷⁷ Ἀποκαλύψεως ζ' , 14.

⁷⁸ Ἐφεσίους β' , 13.

⁷⁹ Ἐβραίους ι' , 19.

Δίκαια, ὁ ἁμαρτωλὸς νιώθει δειλὸς καὶ φοβισμένος, ἀντιμετωπίζοντας τὴν ἀγιότητα τοῦ Θεοῦ. Ὃπου δὲν ὑπάρχει Θεὸς Σωτήρας, ὁ λάτρης ζεῖ κάτω ἀπὸ τὸ θρησκευτικὸ δέος, ἐξουθενωμένος στὴ μικρότητα κι ἁμαρτωλότητά του. Ὁχι ὅμως, ὁ λυτρωμένος ἀπὸ τὸν Χριστό. Αὐτὸς «μετὰ παρρησίας πλησιάζει τὸν θρόνον τῆς χάριτος»⁸⁰. Αὐτὸς, «ἔχει παρρησίαν... διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Ἰησοῦ»⁸¹. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ προσευχή τοῦ πιστοῦ, τόσο ἀπλή καὶ ἐγκάρδια. Γίνηκε πιά «οἰκεῖος τοῦ Θεοῦ»⁸².

7. ΠΡΟΤΡΟΠΗ

Τοῦτο τὸ Πάσχα, ἅς γνώρισουμε καὶ οἰκειοποιηθοῦμε «τό αἷμα τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ»⁸³. Μὴ ξεχνᾶμε ὅτι «τό Πάσχα ἡμῶν ἐθυσιάσθη ὑπὲρ ἡμῶν ὁ Χριστός»⁸⁴. Γνώρισε αὐτὴ τὴ θυσία. Πίστεψε αὐτὴ τὴ θυσία.

* * * * *

⁸⁰ Ἑβραίους δ' , 16.

⁸¹ Ἑβραίους ι' , 19.

⁸² Ἐφεσίους β' , 19.

⁸³ Κολοσσαεῖς α' , 20.

⁸⁴ Ἀ' Κορινθίους ε' , 7.

8. «Ἄζυμοι ἐν Χριστῷ»

ά . Ἔρση μιᾶς παρεξήγησης

Προχωρώντας τίς σκέψεις μας γιά τήν προετοιμασία μας γιά τήν ἑορτή τοῦ Πάσχα μελετοῦμε τό 13^ο κεφάλαιο τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ματθαίου στό ὁποῖο καταγράφεται ὅτι ὁ Κύριός μας ἐξήγγειλε ἑπτά Παραβολές:

ά . Τοῦ σπορέως

β . Τῶν ζιζανίων

γ . Τοῦ σπόρου τοῦ σιναπιοῦ

δ . Τοῦ προζυμιοῦ

έ . Τοῦ κρυμμένου θησαυροῦ

στ . Τοῦ πανάκριβου μαργαριταριοῦ

ζ . Τοῦ διχτυοῦ

Ἰδιαίτερα δέ ἡ τέταρτη αὐτῆς τῆς ζύμης μιλάει γιά τό προζύμι, πού ἂν τό βάλεις μέσα στό ἀλεύρι, τό κάνει ὅλο ἔνζυμο. Ἔτσι, λένε, ἀπλώνει καί αὐξάνεται ἡ "*Βασιλεία τῶν οὐρανῶν*".

β . Ἡ Παραβολή τοῦ προζυμιοῦ

Όπως ένα σάπιο μήλο, μπορεί να χαλάσει όλο τό τελάρο μέ τά μήλα όμοια «λίγο ζυμάρι φουσκώνει όλη τή ζύμη»⁸⁵. Γι' αυτό, μήν ήσυχάσεις αν ό έχθρός προσπαθεϊ μέ λογισμούς να σε πείσει ότι ή άμαρτία πού σοϋ εισηγεϊται “άποτελεϊ μία μικρή άκίνδυνη άμαρτία”. Στήν πραγματικότητα όμως ή άμαρτία ενεργεϊ όπως τό προζύμι καί αν εϊναι μικρή, ή μόνη διαφορά εϊναι ότι θα πάρει περισσότερο χρόνο να φουσκώσει όλο τό ζυμάρι. Μικρή κλεψιά, άσήμαντο ψέμα, άθώα πονηριά, εϊναι βαθμολογίες καί χρωματισμοί τοϋ Διαβόλου. Θυμηθεϊτε λ.χ. τό «πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἐστίν»⁸⁶ ή τό «λίγες ψόφιες μύγες κάνουν τό μύρο να βρωμάει»⁸⁷.

γ . Τό παλιό καί καινούργιο Πάσχα

Στό Πάσχα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τό «πασχαλινό άρνί θα έπρεπε να φαγωθεϊ μέ άζυμα»⁸⁸ καί τό «Πάσχα ήμῶν τό γιορτάζουμε μέ άζυμα ειλικρινείας καί άληθείας»⁸⁹. Τό αίμα τοϋ Χριστοϋ μᾶς «καθαρίζει από κάθε άμαρτία»,⁹⁰ για να μᾶς καταστήσει «άζυμους εν Χριστῷ»⁹¹. Πρόβλημα, όχι να μικρύνουμε τίς άμαρτίες μας, αλλά να τίς αποβάλουμε. Η άμαρτία εϊναι σαν τή χιονονιφάδα πού κυλιόμενη γίνεται χιονοστιβάδα.

⁸⁵ Ά Κορινθίους 5: 6.

⁸⁶ Ά Ίωάννου 2: 21.

⁸⁷ Έκκλησιαστής 10: 1.

⁸⁸ Έξόδου 12: 8.

⁸⁹ Ά Κορινθίους 5: 8.

⁹⁰ Ά Ίωάννου 1: 9.

⁹¹ Ά Κορινθίους 5:7.

δ . «Σηκῶστε τό προζύμι από τά σπίτια σας»

Τέτοια ἦταν ἡ ἐντολή τοῦ Θεοῦ πού ἔδωσε στήν Παλαιά Διαθήκη πρὸς τοὺς Ἰσραηλῖτες⁹², καθὼς προετοιμαζόταν γιὰ τὴν Ἔξοδο ἀπὸ τὴν γῆ τῆς αἰχμαλωσίας γιὰ νὰ ζήσουν στήν γῆ τῆς ἐπαγγελίας. Στὴ Καινὴ Διαθήκη, τό μήνυμα εἶναι: *«σηκῶστε τό προζύμι ἀπ' τὴ πνευματικὴ σας ζωή»*. Ὅλο τό προζύμι. Τό ὅποιο προζύμι. Ὅτι δέν εἶναι ἀγιότητα, εἶναι ἁμαρτία. Καί ὅ,τι εἶναι ἁμαρτία, εἶναι προζύμι. Ἄν δέν τό ἀντιμετωπίσεις, θ' αὐξηθεῖ, θά φουσκώσει, θά κάνει μόλυνση (δηλ. ἁμαρτωλή) ὅλη τὴ πνευματικὴ σου ζωή. Κι ἐνῶ σύ μόνος σου διαβάζοντας τό λόγο τοῦ Θεοῦ, μπορεῖς νὰ βρεῖς τί εἶναι προζύμι καί νὰ τό καταδικάσεις μπροστά στόν Θεό, παρακαλώντας Τον νὰ σέ κρατήσῃ «ἄζυμον», ἰδοὺ ἐντούτοις ἓνας μικρὸς κατάλογος εἰδῶν προζυμιοῦ:

έ . Εἶδη προζυμιοῦ

Ἦς δοῦμε μερικά εἶδη.

1. *προζύμι τῆς πλανεμένης διδασκαλίας*. Παράδειγμα, οἱ Γαλάτες: Ξεκίνησαν καλά, ἔπειτα μπῆκε τό προζύμι τῆς *«ἀπειθείας τους στήν ἀλήθεια»*. Ἄφησαν τό προζύμι τῆς Περιτομῆς, νὰ τοὺς κάμει *«ἐνζυμη, ὅλη τὴν διὰ πίστεως σωτηρία»*. Χάρη καί Νόμος. Πίστη καί ἔργα. Καί ἡ

⁹² Ἐξόδου 12: 15.

φωνή τοῦ Παύλου: «προσοχή, λίγο ζυμάρι καθιστᾷ ὅλο τό φύραμα ἔνζυμο»⁹³.

2. προζύμι σαρκικῶν ἁμαρτιῶν. Συνέβηκε στήν Κόρινθο. Ὅταν τό «κορινθιάζεσθαι» μπήκε μέσα στήν Ἐκκλησία. Προζύμι τόσο δυνατό, πού πραγματικά φούσκωσε μυαλά καί πνεύματα, ὥστε νά καυχῶνται γιά τήν κατάντια τους⁹⁴. Νά μή κλάψουν. Νά μήν ἐγχειρίσουν τό καρκίνωμα, Καί ὁ Παῦλος θά ξαναρωτήσῃ: «δέν ἤξεύρετε ὅτι λίγο προζύμι κάμνει ὅλο τό φύραμα ἔνζυμον;»⁹⁵.

3. προζύμι τῆς ἐπιδερμικῆς θρησκείας. Τήν ἐκπροσωποῦσαν ἐκείνη τήν ἐποχή οἱ Φαρισαῖοι καί οἱ Σαδδουκαῖοι⁹⁶. Καί ὁ Κύριος, εἶπε: «προσέχετε...». Προσέχετε μήπως ὁ Χριστιανισμός σας γίνει ὑποκριτικός· «ἀποδεκατίζω τό δυόσμο καί παραβλέπω τά βαρύτερα τοῦ Νόμου. Κάνω μακρότατες στομφώδεις προσευχές δημόσια καί στήν προσωπική μου ζωή σχεδόν... δέν προσεύχομαι». «Προσέχετε ἀπό τό προζύμι πού εἶναι ὑποκρισία»⁹⁷.

4. προζύμι κακίας καί πονηρίας. Κακός, ὁ Χριστιανός! Πονηρός, ὁ Χριστιανός! Ὅχι, δηλ. ναί, ἂν ἀφήσῃ τό προζύμι τῆς κακίας καί πονηρίας νά "τό κρύψει ἡ γυναίκα (ἡ ἁμαρτία) μέσα του". Πολύ κακό, ὅχι

⁹³ Γαλάτες 5:9.

⁹⁴ Ἄ Κορινθίους 5: 1-8.

⁹⁵ Ἄ Κορινθίους 5: 6.

⁹⁶ Ματθαίου 16.

⁹⁷ Λουκᾶ 12: 1.

ὅμως καί σπάνιο. Ἀδελφέ μου, «σήκωσε τό προζύμι τῆς κακίας καί πονηρίας» ἀπό τή χριστιανική σου ζωή.

στ΄ . Ἡ ἄζυμη προσφορά μας

Στό Γενέσεως ιθ΄ , 3, διαβάζουμε γιά τό τραπέζι πού ὁ Λώτ ἔκαμε στούς ἀγγέλους πού τόν ἐπισκέφθηκαν. Τούς «πρόσφερε ἄζυμα». Ἐμεῖς τί προσφέρουμε στούς γύρω μας οἰκείους καί οἰκείους τῆς πίστεως; Προσφέρουμε: «ἄζυμα εἰλικρινείας καί ἀληθείας;»⁹⁸. Ἄν ναί, προσφέρουμε τό καλύτερο καί πειστικότερο κήρυγμα. Ἄν ὄχι, χίλια κηρύγματά μας δέν θά πείσουν καί δέν θά βεβαιώσουν τούς ἄλλους ὅτι «Εἴμαστε νέα κτίσματα... καί ἄζυμοι ἐν Χριστῷ».

Συμπερασματικῶς σημειώνουμε τό διάγραμμα τῆς σωτηρίας, ὅπως ἀναφέρεται στήν Ἀγία Γραφή :

1. δέν τήν ἀποκτᾷς μέ τά ἔργα
2. δέν προέρχεται ἀπό σένα
3. εἶναι «κατά χάριν»
4. εἶναι «δῶρο τοῦ Θεοῦ»
- δ. τήν ἀποκτᾷς μέ τήν πίστη.

Γιά τήν διακονία μας τήν περίοδο τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς διαλαμβάνουν οἱ Ἐγκύκλιοι πού ἀφοροῦν στήν ὁργάνωση τῆς διακονίας μας τήν περίοδο αὕτη γιά νά τίς συμβουλευθεῖτε:

⁹⁸ Ἀ Κορινθίους 5: 8.

12 (Φ.1/3/150) 28.2.2001	118 (Φ.1/3/220) 23.2.2012
20 (Φ.1/3/296) 20.3.2002	128 (Φ.1/3/409)
4.4.2013	
26 (Φ.1/3/212) 7.3. 2003	148 (Φ.1/3/71)
27.1.2015	
33 (Φ.1/3/217) 11.2.2004	158 (Φ.1/3/170)
25.2.2016	
46 (Φ.1/3/260) 2.3.2005	170 (Φ.1/3/108)
6.2.2017	
55 (Φ.1/3/206) 24.2.2006	195 (Φ.1/3/161)
26.02.2019	
69 (Φ.1/3/944) 14.2.2007	216 (Φ.1/3/228)
05.03.2020	
76 (Φ.1/3/280) 7.3.2008	239 (Φ.1/3/194)
17.03.2021	
85 (Φ.1/3/271) 3.3.2009	255 (Φ.1/3/77)
09.02.2022	
97 (Φ.1/3/167) 5.2.2010.	

Μετὰ πατρικῶν εὐχῶν.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ Δανιήλ

